

בתיבת התא

עלון חודשי לבני תורה הספרדים המקורבים לאורו הגדול של מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון כד • אייר תשפ"ז

הרה"ח ר' יוסף נחמן לוי שליט"א מרבני הארגון מחבר סדרת הספרים 'מטעמים' על התורה והמועדים

דיבורי דעת ולב ממעמקי מעיינותיו הנפלאים של הנחל נובע

לב העולם

כתבו עליך שבעים פירושים

מלב אל לב

בא נפתח את זה

סוד התריס הנעול

היה זה בסוף חודש ניסן שחלף עלינו לטובה. יצאתי יחד עם מספר חברים יקרים למסע בן יום של התאוררות והתרעננות. לשם שינוי, התכוננו למסע כראוי. מסלול הנסיעה הוטס מבועד מועד, ההחלטה נפלה כבר באילו קברי צדיקים נשתטח וגם באיזה מעיין נקנח לסיים. גם ארוחה דשנה תוכננה, ואפילו רכב שכור הוזמן ימים קודם לכן.

ביום המיועד יצאנו לדרך שמחים ומאושרים, אולם התברר כי השמחה השלמה תהיה רק כאשר יבוא העולם אל תיקונו עם ביאת משיח בקרוב, אמון. הנסיעה אמנם זרמה לחלוטין, אולם פרט אחד מעצבן החל להעיב על יושבי האוטו:

המזגן.

משהו שם השתבש.

לחצנו על כל הכפתורים הרלוונטיים וגם אלו שלא - ושום כלום. הרוח הקרירה מיאנה להינשב מבין תריסי הסיטראון. לחצנו, דפקנו, דפקנו חזק יותר, אך תגובה רצויה לא הגיעה. על המסך עלו מילים לועזיות שאיננו מבינים את פשרן, והתסכול החל נותן את אותותיו.

בהתחלה האופטימיות עוד חגגה; פתחנו את החלונות וקיוונו לטוב, אך כאשר עמדה חמה במרכז השמיים, הבנו שחייבים לעשות משהו. כל אחד ניסה את כוחו - האחד התקשר לחברו ה"מייבין", השני חייג ברוב עצבים לשירות הלקוחות של "סיטי קאר". כך או כך, הפתרון נראה רחוק מתמיד. היה חם, מאוד מאוד חם, ומזגן אין.

תכל'ס, התגברנו להיות בשמחה, ולאחר יום שלם של נסיעה בחום הגדול חזרנו ושבנו לעיר מגורינו, נוטפים זיעה אך מרוצים מההתרעננות ומעצם המסע.

כאשר סיימתי לפזר את החברים, כל אחד ליד ביתו נאווה קודש, פתחתי בנסיעה מהירה אל ביתי שלי. בתחילת הרחוב ראיתי יהודי עם <<<

"בראשית" בשבעים פירושים המלאים וגדושים בסודות התורה.

התוכנית לברוא את העולם גם ב'מאמר סתום', נועדה למטרה נוספת. תשעת המאמרות מבטאים בעצם את אמירתו של בורא עולם במפורש: "ויאמר אלוקים יהי אור", "יהי רקיע" וכו'. הם נועדו לכלל הבריאה שמגלה ומספרת לנו את כבוד השם וגדולתו.

לעומת זאת, ה'מאמר סתום' נועד להחיות גם את המקומות האפלים שמסתירים את כבוד השם, כמו למשל בתי עבודה זרה. הלא גם הם זקוקים לקבל חיות מהקדושה, שהרי ללא יניקה מהקדושה אין להם זכות קיום. החיות שלהם נמשכת מ'מאמר סתום', שם כביכול נסתרת מציאות הבורא, ודרך שם יכולים לקבל את החיות המינימלית הנצרכת להם.

המרתק במהלך הזה הוא, שבעצם המקומות הנמוכים ביותר - מקבלים חיות מהמקומות הגבוהים ביותר.

הגילוי הטמיר הזה מעורר ומביא בכנפיו בשורה גדולה לדור שלנו. כולם יודעים לקבול על ריבוי הניסיונות שיש דווקא בשנים הללו. דרך התפתחות הטכנולוגיה, פיזור הנפש ושפע החומריות. על פניו נראה כי הכל הולך לדרדר ואבדון. אולם יש לזכור כי יש גם צד שני למטבע.

כאשר אנו חיים בדור בו ה'סטרא אחרא' מקבלת במה כ"כ מרכזית, עלינו לדעת שיש כאן במקביל אור וחיות ועוצמות רוחניות שנמשכות מהמקומות הגבוהים ביותר. מהמאמר הסתום. אור שעדיין לא התגלה בדורות הקודמים.

מאמר סתום

וכאן נכנס רבי שמעון בר יוחאי לתמונה. רבי שמעון מגלה את פנימיות סודות התורה, שהם מבטאים ומגלים את האור הנסתר במאמר הסתום, ומאפשר לכל השוקדים בתורתו להתחבר לאור הגבוה הזה. כל ספרי הצדיקים המבוססים על תורתו, מדברים ישירות אל נשמתו של כל יהודי באשר הוא. והאור הזה מאיר גם למקומות האפלים ביותר ומגלה את כבוד ה' גם בנפשות הנידחות ביותר.

ביום ל"ג בעמר, אי אפשר שלא להתפעל מהאבה העצומה שעם ישראל מבטא כלפי רבי שמעון. ניתן לראות יהודים שכלפי חוץ לפחות, נראה שאין להם שום זיקה ליהדות, טורחים ממרחקים להגיע להשתתף בהילולא, מתוך תחושה עמוקה של שייכות לרשב"י.

איזה כוח מושך אותם למירון?

הכוח של המאמר הסתום.

גם אם נראה לנו שהתרחקנו, שאיבדנו את הכיוון, מגיע רשב"י ומפענח אחרת ממנו את התמונה האמיתית. הוא מגלה לכל יהודי את יופיו ואת קדושתו הפנימית, שח"ו לא תשתכח תורתו ומעלתו של אף אחד מישראל.

(על פי לקוטי הלכות גבית חוב מיתומים ה"ג, ט).

אחד מהחיבורים המרתקים של רבי שמעון בר יוחאי הוא ללא ספק ספר 'תקוני הזהר' המכיל שבעים (!) פירושים קדושים וטמירים על המלה הראשונה בתורה. "בראשית".

שבעים! פירושים! על מלה אחת.

כאשר מעיינים מעט בדברי רבותינו, עולה ההבנה כי המילה 'בראשית' שייכת מאוד לרבי שמעון.

חכמינו הקדושים אומרים: "בעשרה מאמרות נברא העולם" (אבות פ"ה משנה א). כלומר, שבמעשה בראשית נאמר עשר פעמים שהשם אמר שיהיה כך וכך. ואף על פי שבפועל נאמר רק תשע פעמים "ויאמר", עם כל זה גם המילה 'בראשית' נחשבת אחת מעשרה מאמרות, וכמו שאומר הפסוק (תהלים לג, ו) "בדבר ה' שמים נעשו" (על פי מסכת ראש השנה לב ע"א).

שואלים המפרשים, מדוע באמת המאמר הראשון נאמר בצורה כל כך נסתרת, הלא גם בבריאת השמים והארץ יכלה התורה להתבטא באופן מפורש שהשם ציווה על בריאת השמים והארץ? ומשיבים, שכיון שהיה הכל עדין בגדר 'אין', לא שייך להשתמש בביטוי של 'אמירה', ורק לאחר שנבראו השמים והארץ, הקב"ה ציווה עליהם להוציא יש מיש, או אז ניתן להשתמש במונח של 'אמירה' (על פי תפא"י ועוד).

סודות התורה

רבי נחמן מבאר עניין זה על פי המובא בדברי רבותינו (שבת קד ע"א), שיש רמזים בכל כ"ב האותיות של לשון הקדש. על האות מ' דורשים רבותינו שיש מ' פתוחה ויש מ' סתומה - מ' סופית. האות מ' מרמזת על 'מאמר', כלומר, דרושי התורה. ובדרושי התורה, יש 'מאמר פתוח' ויש 'מאמר סתום', כי באמת יש דרשות שאפשר לדורשן, ויש דרשות שצריך להסתיר ולסתום אותן, כגון מעשה מרכבה (על פי רש"י שם).

אם נחבר את המושג 'מאמר' שנאמר על רמזי האותיות, למושג 'מאמר' המופיע בעשרה מאמרות של בריאת העולם - נקבל נסחה כזאת: המאמר הראשון של בריאת העולם הוא בעצם 'מאמר סתום' שהרי לא נאמר בו במפורש "ויאמר", והוא אכן מכון כנגד סודות התורה הנעלמים והנסתרים. לעומת זאת - תשעת המאמרות הנותרים שנאמר בהם "ויאמר", מרמזים על שאר דרשות התורה שהן נגלות לפנינו.

החשיבה הזאת פותחת לנו גישה מעניינת ומקורית.

אם במבט ראשון חשבנו שהמאמר הראשון הוא פחות חשוב מפני שלא נאמר בו אמירה בפירוש - כעת מתברר שדווקא המאמר הזה טומן בחובו את הסודות הגדולים ביותר, סודות התורה.

ביאור מופלא זה מיישב את הסיבה שהמאמר הזה נאמר דווקא בצורה מוסתרת, וזאת מפני שצפונים בו סודות תורת הנסתר. כמו כן, קבלנו גם את ההבנה מה מצא רבי שמעון ענין מכלל מילות התורה להתעסק דווקא עם מלת

שקיות, סיים עתה קניית במכולת; הוא ראה אותי והניף את ידו שאעצור לו.

נו, עצרתי, הוא עלה והתיישב פנימה. סיפרתי לו שנסענו וטיילנו ואז הוספתי בספונטניות: "אבל לא היה מזגן, פשוט לא הצלחנו להפעיל אותו". היהודי גילה אכפתיות קיצונית והחל ללחוץ אף הוא על כל הכפתורים והלחצנים הרלוונטיים. לא עברו עשרים שניות עד ששמעתי ממנו צחוק גדול; הוא הראה לי נתון פשוט ומביש ביותר: התריסים הפנימיים של המזגן היו סגורים! תוך רגע הוא פתח אותם דרך הגלגלת הצדדית, ורוח קרירה פרצה וטפחה היטב על פניי המכורכמות...

איזו תחושה חמצמצה. האם עד כדי כך סכלנו? לאחר רגעים אחדים נעצרתי ליד ביתו של היהודי הצדיק. הוא אסף את שקיותיו ולא שכח לסכם

את האירוע: "היום אנשים לא חושבים, עם קצת מחשבה, הייתם מגלים מיד את הבעיה...".

תודה רבה. איפה היית עד עכשיו, יָא חֲבִיבִי...? בימים שלאחר מכן לא יכולתי לשכוח את הסיפור האירוני הזה. לשבת בתוך רכב לוהט, להפוך את כל העולם, ואז לגלות שהתריס בסך הכל היה סגור. אוייש, זו ממש בדיחה מעצבנת!...

♦ ♦ ♦

באחת ההתבודדויות שלאחר מכן, סיפרתי לה' את אירוע המזגן אבל אז שמעתי עוד מספר מילים שנלחשו:

אבא, תודה על צדיקים כה גדולים שמוכנים לרדת עד אלי, וברחמנות אין קץ, בלי שום ניגון של נצחנות או טרוניה, פותחים לנגד עיני תריסים

נעולים. הוי, כמה ניסיתי, תהיתי ועמדתי הלום רעם מול היצר, ואז הם באו ופתחו בפניי שער, שביל חדש מן הצד. לקרבני אליך ברחמים.

תודה רשבי קדישא על הסודות שגילית לנוגעים עד שורש קדושת נשמתנו, תודה לכם צדיקים מופלגים שהמשתתם והארתם בכל מאות השנים האחרונות את הסודות האלו בהתאמה מדויקת לדור הזה, לתחלואים שלנו, לחיים המטורללים והמופלאים שלי ושל סובביי.

"מרחוק ה' נראה לי ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד".

תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו, הוא ימליץ טוב בעדינו, אדונינו בר יוחאי.

שלכם: העורך

חודש אייר ול"ג בעומר

ש'עיר וקדיש' זה מלשון התעוררות וקדושה, שצריך לחיות מחדש ולהתחדש כל הזמן בעבודת השם בתוך קדושה ויראת שמים.

רבנו ז"ל אמר והעניין שלי נרמז במילים 'נחל נובע מקור חכמה' - ראשי תיבות נחמן. 'נחל' מרמז את ספירת הבינה, שממש התשובה שנובעת ממקור החכמה, שהיא המעיין הנובע ומשם נמשך לבני ישראל.

מסופר שאחד מגדולי אנשי אמר שרבנו ז"ל רמז שנשמתו קשורה בנשמת רשב"י ולכן שמעון בן יוחאי בגימטריא נחמן בן שמחה - 533 (שיחות וסיפורים עמ' קסו). הדבר הזה בא ללמד שכמו שרשב"י על ידי חיבורו עשה שלא תשתכח התורה ע"י הזוהר הקדוש שמעורר מאוד כל אחד ואחד לתשובה ויראת שמיים, כפי שהזוהר הקדוש אמר 'זכאה מאן דעביד הכי', כך רבי נחמן מברסלב שהיה בדור ההשכלה וראה שההשכלה עשתה שמות בישראל, היה 'נחל נובע מקור חכמה' - אלו התורות שרבנו גילה מספירת הבינה ששואבת מחכמה בשביל להשיב אותם בתשובה אל השם יתברך.

ועל כן אמר רבי נתן שכשמתעורר ה'טרף פסול' - דף אחד של רבנו ז"ל יהיה תיקון על הכל. ועל כן נתקנה תורה זו דווקא בתחילת הליקו"מ.

וע"כ נהגו אנשי שבא"י להרבות להשתטח אצל רשב"י זיע"א ואמר החסיד רבי שמואל הורביץ שכל מחבר ספר כותב היכן אפשר להשיג את הספר, אמנם רבי ז"ל בהקדמה כתב את התורה המדברת מגדולת רשב"י לרמוז לנו שאפשר להשיג את קדושת ספרו במירון, וכן ע"י לימוד הזוהר הקדוש שבו נמצא הרבה אור, וע"י שנדבק בצדיקים ובספריהם הקדושים נזכה להינצל מההשכלה ומהחכמות החיצוניות ולזכות לתורה מחדש, אמן.

רבי ז"ל בליקו"מ קמא סימן רע"ז מבאר שכשיש מחלוקת על האדם, אין לאדם להחזיק בה אלא אדרבה לדון לכף זכות את השני ולא להשיב למחרפיו דבר. ומביא משל ע"ז לאחד שחופר מתחת ביתו של חברו, שאין לחברו לחפור בחזרה מהצד השני, כי אדרבה אז תתקיים מחשבת חברו להגיע לבית חברו, אלא 'דום להשם והתחולל לו' והוא יפיל לך חללים חללים.

ועל זה אומר רבנו ז"ל שחודש אייר ר"ת אויבי ישובו 'בושו ר'גע. כמו שכתב ר' שמעון מאוסטרופולי זיע"א בספר קרניים. בפרט שכעת בימי העומר צריך להתרחק ממחלוקת ולהרבות באהבת חברים, ותלמידי רבי עקיבא לא נהגו כבוד זה בזה ומתו, ע"כ אנו צריכים לנהוג כבוד זה בזה.

עוד אומר רבנו ז"ל: בחודש אייר - כוח הרפואות עולה, היות ואז האדמה מצמיחה עשבים וצמחים ועיקר הרפואות נמצאים בצמחים, וע"כ חכמי הרפואה אומרים שנמשכת רפואה בחודש מאי למניינם שזה תמיד יוצא בחודש אייר. וכשרבנו ז"ל אמר תורה הזו, המשיך רפואה לאשת מוהרנ"ת שחלתה, ור"ת של החודש: א'ני הוי"ה ר'ופאך.

והנה החודש יש לנו את הילולת רשב"י. רבינו ז"ל גילה בהקדמתו לליקוטי מוהר"ן שבזכות תורת רשב"י לא תשתכח תורה מישראל, כי 'בזכותא דהאי חיבורא יפקון מן גלותא ברחמי'. ולכן כ"י לא תשכח מפי זרעו סופי תיבות יוחאי, שבזכות בנו של יוחאי שהוא רשב"י - לא תשתכח תורה. כי רבותינו שביבנה אמרו שעתידה תורה שתשתכח מישראל, ורשב"י אמר שלא תשתכח התורה, בכוח חיבור הזוהר הקדוש.

לכן צריך להתחזק בלימוד הזוהר הקדוש, ורבינו ז"ל אמר שסוד רבי שמעון נרמז בראשי תיבות עיר וקדיש מ'ן שמי'א נח'ית ראשי תיבות שמעון, וזה מרמז למלאך קדוש שירד מהשמיים. ואנ"ש היו מרמזים

אמרתי לה': "אני לא רוצה ליפול בשביל לעבור את החוויה הזו, אנא תזכה אותי לגלות עומקים חדשים מולך גם מבלי שאגיע לשאל תחתית ח"ו."

סיפורו המופלא של האברך הנלבב הר"ר ע. ל. מבית שמש, בוגר ישיבת פוניבז'

היה הבחור מתקשה להבין את מערכת הסוגיה. אולם היה בינינו עוד הבדל ששרט אותי כהוגן: בעוד שאצלי הלימוד היה בנאלי ושגרת, אצלו הלימוד היה ממש תורת חיים. הפנים שלו האירו מכל שורה; הוא התרגש ושמח כל כך על הזכות לעסוק בתורה הקדושה.

חוויה מטלטלת. לאחר הלימוד שאלתי אותו קצת על חייו והוא סיפר כיצד גדל בבית חרדי, התדרדר עד לדיוטה התחתונה, ממש הגיע לשאל תחתית, ואז חבר הציע לו לבוא לאומן. הוא הסכים, לא הרגיש שיש לו משהו להפסיד. במשך ימי ראש השנה הבחור עבר שם חוויה מאוד מיוחדת שאי אפשר להאריך בה, ולאחר מכן חזר לארץ עם כוחות חדשים. לאט לאט עזב את חבריו הרעים והחל להיכנס חזרה בתוך שערי הקדושה. הבחור גולל באוזניי במשך כמה שעות את הסיפור שלו והדברים נגעו לי בלב. אני זוכר איך בתפילה הבאה שלי אמרתי להקב"ה שגם אני רוצה לעבור כאלו חוויות מרגשות, גם אני רוצה לעבור תהליך של התחדשות וריענון בכל הקשר שלי איתו. אמרתי לה': "אני לא רוצה ליפול בשביל לעבור את החוויה הזו, אנא תזכה אותי לגלות עומקים חדשים מולך גם מבלי שאגיע לשאל תחתית ח"ו."

התקרבות. בהמשך, באופן די מופלא הרגשתי מין סקרנות לפתוח שוב פעם את ספריו של רבי נחמן מברסלב והפעם כאילו נפתחו כל הסכרים. הדיבורים של רבינו שטפו אותי וחשתי כיצד הם נכתבו בדיוק עבורי. שתיית בצמא את עצותיו ותורתיו של רבינו ובתקופה היא ממש חשתי במתיקות יוצאת דופן. לאחר מספר חודשים עברנו מתל ציון לבית שמש ושם גיליתי את בית הכנסת "אנשי הצדיק". מאז הרביתי לפקוד את המקום, ושם זכיתי להרבה שיחות ולימוד בתורתו של רבינו.

נדבך נוסף. במקביל החלו מניעות רבות מבית. במשפחה מאוד התפלאו על התפנית; לא הבינו כיצד אני מקבל חיות ממקום כה שונה וצבעוני. שוב ושוב שאלו אותי מה היה חסר לי במקום שבו גדלתי. אולם בחסד ה' עליי, זכיתי לא לשבור מולם את הכלים. לכל מי ששאל, ענית: "אני לא בועט ח"ו במה שקיבלתי בישיבה ובבית, אדרבה! אני בסך הכל מוסיף על היסודות הללו עוד נדבכים ועוד חיזוקים. ברסלב בשבילי היא לא במקום 'משהו' אחר, אלא תוספת נפלאה של עצות מתוקות ונעימות". ב"ה, אחרי הרבה יישוב הדעת ניתן לומר שההתנגדות נרגעה, ולאחרונה, בכל פעם שאנחנו נמצאים בשבת אצל אבי שיח', הוא פונה אליי ומציע לי שאלמד איתו "משהו מרבינו..."

צריך לסיים, ובלבי געגועים לזכות להיות לראשונה בחיי בציונו הקדוש של רבי נחמן מברסלב. ב"ה יש לי כבר דרכון וגם פטור מהצבא, כעת אני מרבה בתפילה ובעז"ה אזכה יחד עם כולם להיות אצל רבינו בר"ה התשפ"ז, אכ"ר

לעלות לישיבת פוניבז' בראשות ראש הישיבה הרה"ג ר' שמואל מרקוביץ שליט"א. בישיבה הקדושה זכיתי לקנייני נצח של שקיעות בתורה ועוד הרבה טובים, ובהגיע העת נכנסתי בכרית הנישואין.

התמודדות אישית. לאחר החתונה עברתי להתגורר בעיר תל ציון הסמוכה לירושלים. נכנסתי לכולל מעולה ויורתי אך תובעני באופן לא שגרתי. אהבתי את הלימוד ואת סגנון האברכים, אולם קשתה עליי הקימה בבוקר. כך מצאתי את עצמי מאחר שוב ושוב לכולל, וכתוצאה מכך חשתי תסכול עמוק. ניסיתי את כל השיטות וכל הפנטזים, אך לא הצלחתי להתחיל סדר יום תקין בשעה היעודה.

המצב הזה שבר את רוחי ואז, בצעד בלתי שגרתי בעליל, החלטתי להפוך את היום ללילה ואת הלילה ליום. ראיתי שקשה לי עם הקימה בבוקר ועם שמירת גבולות סוף זמן קריאת שמע ותפילה, ומתוך רצון כנה לקיים את ההלכה, קיבלתי החלטה אמיצה ללמוד

ברסלב בשבילי היא לא במקום 'משהו' אחר, אלא תוספת נפלאה של עצות מתוקות ונעימות

במשך הלילה, להתפלל ותיקין, ואז לחזור לנוח עד הצהריים, ומשם להמשיך במסגרת הכולל בשעות אחר הצהריים בלבד.

חיפוש ומפגש. בהתחלה למדתי במשך הלילה לבד, אולם לאחר זמן קצר החילתי לתור אחר מסגרת לימוד של "כולל חצות". ביררתי על אפשרויות באזור ובאורח שמימי הגיעה לאוזניי שמועה על כולל מסוים ביישוב 'כוכב יעקב' הסמוך ליתל ציון. הגעתי לשם; היו אז שלושה אברכים בלבד. לא הבטיחו לי משכורת, אבל היה נעים ונוח לי במחיצתם. קבעתי את מושבי עמם והיות שלמדו בבית כנסת עם ספרייה גדולה, נגלו לנגד עיניי ספרי קודש רבים ומגוונים להפליא. בתוך שיטוטיי על המדפים הרבים צדו את עיניי גם ספרי ברסלב. דפדפתי מעט בספרים הללו, אך לא מצאתי בהם עניין מיוחד. בכלל, חשתי ריחוק השקפתי מדרכה של ברסלב; מבחינתי מדובר היה בקבוצה משונה וזרה, ולמרות שהיו לי קרובי משפחה חסידי ברסלב, חשבתי לעצמי שלעולם לא יהיה לי איתם מכה משותף.

תורת חיים. לאחר מספר שבועות הגיע לכולל חצות בחור מתוק ומאיר. הוא הציע לי אם ארצה ללמוד איתו גמרא. שמחתי מההצעה והתחלנו ללמוד בחברותא. כבר בתחילת הלימוד התחדדו הפערים בינינו, ובעוד אני כבוגר ישיבה חשובה שלטתי בחוכמת הלימוד,

שורשים וחינוך. ב"ה, זכיתי לגדול בבית מיוחד ונפלא, בתוך משפחה ברוכת ילדים בעיר הקודש ירושלים.

רגע לפני שאספר על עצמי, כדאי להזכיר בקצרה אנקדוטה מעניינת על סבי ע"ה, אביו של אבי שליט"א. סבא היה יהודי מסורתי; הוא לא זכה ללמוד ושמר רק את המצוות שידע והכיר, לא מעבר לכך. ימיו לא התארכו והוא נפטר בגיל צעיר יחסית.

התחזקות. לאחר פטירתו, החלה סבתי לגלות עניין בשמירת ההלכה ביתר שאת, וממש התעוררה להיכנס בתוך שערי שמירת התורה והמצוות, קלה כבחמורה. במקביל, רשמה את שני ילדיה למוסד תורני של החינוך העצמאי והתאמצה מאוד שיקבלו את החינוך הטוב ביותר.

תסכול. אבי החל ללמוד גמרא יחד עם כל בני כיתתו, אולם לא נפתחו בפניו מעיינות החכמה. הוא לא הצליח להבין ולקלוט את מבנה הסוגיה, והדבר הסב לו עוגמת נפש רבה. באחד הלילות, כאשר ניסה ללא הצלחה לחזור על החומר הנלמד לקראת מבחן מסוים, פרץ אבי הי"ו בבכי מר - בכי של תסכול גדול. מה כבר רצה? בסך הכל ביקש להבין את הסוגיה ולהיבחן עליה כראוי.

בהמשך עלה על יצועו כאשר בלבו שוכנת תוגה גדולה על חוסר יכולתו להבין את דבריהם הקדושים של התנאים והאמוראים.

חלום פלאי. בבוקר התעורר אבי והחל לספר לאימו את אשר חלם בלילה. הוא סיפר כיצד ראה בחלום את אביו, וכך ביחד יצאו לקניות. תוך כדי הנסיעה דיברו ביניהם ואבי סיפר לסבא את הקושי שיש לו בהבנת הגמרא, ועל כך שיש מחור מבחן ואינו מצליח להתכונן כדבעי. סבא ששמע את הדברים, עצר מיד את הנסיעה, הרים כרף של מסכת בבא מציעא, פתח בפרק "אלו מציאות" והחל להסביר לבנו ברוב סבלנות את הסוגיה הנלמדת. באופן פלאי נעשו הדברים מובנים בלבו של הבן, ויהי חלום. באותו יום אבי אכן ידע היטב את החומר עליו נבחן והוציא ציון גבוה שהפליא את המלמד. ויהי לפלא.

מהסיפור הזה רואים את מעלת הזכויות שהבן יכול לזכות בהן את אביו. הרי סבי לא ידע ללמוד גמרא, ובכל זאת בזכות לימודם הטהור של בניו, זיכוהו מן השמיים לבוא אל אבי בחלום ואף ללמדו סוגיה בתלמוד הבבלי, בטוב טעם ובשפה ברורה ונעימה.

לאחר מכן אבי עלה לישיבה קטנה ובהמשך למד בישיבה המפורסמת "קול תורה" בירושלים.

ישיבת פוניבז'. ומכאן חזרה לסיפור חיי: למדתי בתלמוד תורה מצוין והתחנכתי בחינוך שמור מאוד. בבית קיבלנו השקפה חזקה של היבדלות וריחוק מכל מה שנוסף ממנו ריח של מודרניות וחילוניות, וכאשר סיימתי את לימודיי בישיבה קטנה, זכיתי

ניתן לשמוע את הסיפור המלא, וכן למעלה ממאה סיפורי התקרבות נוספים בשלוחה 2-1-2 בקו אגדלך

הצלילים הנשפכים מראש ההר מניעים מיתרים נסתרים בליבותיהם, ניגוני מירון העתיקים אינם מותירים לב אחד יבש, רגליהם מטפסות את ההר כמו מדלגות מאליהם. בצידי הדרך ניצב לו על תילו אוהל רחב ידיים, משהציצו פנימה ריח המאכלים הכה באפם, מעל עיניהם מתוח שלט מקיר לקיר 'עולו ואתכנשו להילולא דבר יוחאי, אוכלים ושותים ושמים שם, העיד עלינו האר"י החי', הספק שניקר בלב האם לעצור לרגע של מנוחת הנפש נפתר מיד. 'תגיד', שואל מנשה. 'האין זה כל תשחית מה שהולך כאן?!' תוך כדי שמביט על הררי מאכלים ומשקאות שונים, המתגוללים כאבן שאין לה הופכין. יעקב שכבר ניכרו על פניו יניקת השפע מ'אור המופלא', התגבר כמעין הנובע ופתח פיו בחכמה זכה וברה, לקול מי התורה המפכים מן המערה.

הוללות, ולא חשש משום כל תשחית, מכיון שההנאה בעצב החכמים שיה בעיניו יותר מת' זוז, וכ"כ מרן זצ"ל ביביע אומר (ד, אבה"ע ט, ד).

(אכן, פשוט שכל זה רק באין לו דבר אחר המיועד לזה היכול להביאו לרווח זה, שאל"כ אין לו היתר לאבד היקר, רק יאבד הדבר הפחות שאין הפסד בקלקולו, וכ"מ ממג"א (קעא, א) שאין ליטול ידיו בשאר משקין כשיש לו מים, אף שתועלת הנטילה עולה על שווי המשקין.)

ועפ"ז התיר הרב אלישיב (עץ השדה פ"ה הערה יד) לאולמות ומסעדות שנשאר בהם אוכל רב בסוף היום שמותר לזרוקו, שעלות הטירחא וההתעסקות סביב זה היא יותר משווי האוכל עצמו.

ה. טירחא וזמן בקיומו. כשיש טירחא וזמן בהתעסקות קיומו ושווה לו יותר לאבדו, כתב במהר"י באסאן (קא) שמותר לאבדו, ונלמד מהדין הקודם, וכ"כ במשנ"ב (טו, ג) בשם החי"א. אולם בשו"ת התעוררות תשובה (ב, קפג) מפקפק בזה, שיש לחלק שרק שם שיש לו הנאה גשמית מהשחתתו, אינו בגדר השחתה כלל, משא"כ כאן לא מיקרי טרחתו ואבוד זמנו הנאה יותר, כי אדרבה הוא מטריח בעצמו שלא לעשות איסור ובוזו עצמו עובד לקב"ה.

ו. מניעת הצלה. הרואה חפץ או מאכל ההולך לאיבוד ונמנע בשב ואל תעשה ואינו מצילו אינו עובר משום כל תשחית. כ"כ במאמר מרדכי (סו"ס קעא), חזו"א (על הרמב"ם מלכים), אגרות משה (יו"ד ב, קעד, ג) ומנחת יצחק (ג, מה), [וע"ע רב פעלים יו"ד א, א ודו"ק].

ומ"מ מדברי ספר החינוך משמע שמדרך החסידים לזוהר בזה, ולנסות להציל כל דבר מהשחית בכל כחם, וכן מצאנו ביעקב אבינו שחזר על פכים קטנים.

ז. דבר הפקר. בפשטות אסור להשחית דבר הפקר, ק"ו מעצי גוים הנלחמים בהם, אמנם יש מתירים (עי' באריכות עץ השדה יג, י). ולפי המתירים יש לנו עצה כשמקבל אוכל בהכנסת אורחים וכדו' שיכוון שלא לזכות באוכל, ושוב אין חייב על שמירתו מהשחתה [וע"ע אבה"ע כח, יז ברמ"א ונו"כ].

איסור השחתת מאכלים דרך בזיון

איסור זה מבואר מדברי הגמ' (תענית כ:) שרב הונא היה קונה סמוך לשבת כל הירקות שנותרו בשוק וזורקם לנהר, ומבארת הגמ' שקנאם שמא לשבוע אחר יביאו הסוחרים פחות ולא יספיק, ולא הביאם לעניינים כדי שלא יסמכו עליו לפעם הבאה ואולי לא ישאר. ומקשה הגמ' שיתנם לבהמות לאכילה, ומיישבת "קסבר מאכל אדם אין מאכילין לבהמה", ומבאר רש"י: "משום ביזוי אוכלין דמחזי כבועט בטובה שהשפיע הקדוש ברוך הוא בעולם". והעתיקו המג"א להלכה [ולא העתיק פירושו השני של רש"י עיי"ש].

הרי אף שירקות אלו מילא הולכים לאיבוד, ואין בהם משום כל תשחית כיון שיש סיבה לכך וכנ"ל, מ"מ אין להפסידם בדרך בזיון ע"י הבאתם לבהמה. וכן דייק בפמ"ג מדברי רש"י. וכן מדויק מדברי הרמב"ם (מלכים שם, ברכות ז, ט) שהם שני גדרים שונים.

ראשית יש לדעת, איסור כל תשחית באוכל שני איסורים שונים יש בו: 1. איסור השחתה הכללי של כל תשחית. 2. איסור השחתה דרך ביזיון, והיינו אף בזמן שאין איסור מצד כל תשחית מ"מ אין להשחיתו אלא בדרך כבוד. ונבארם אחד לאחד.^א

איסור כל תשחית:

ציוותה התורה לגבי עץ פרי (דברים כ, יט) "לא תשחית את עצה", והבינו חז"ל שזהו איסור כללי לכל המאכלים והחפצים שאין להשחית אותם (שבת קטז. ועוד). וכן כתב הרמב"ם (מלכים ו, ח-י) "אין קוצצין אילני מאכל... ולא האילנות בלבד, אלא כל המשבר כלים, וקורע בגדים, והורס בנין, וסותם מעין, ומאבד מאכלות דרך השחתה, עובר בלא תשחית". וכן הוא בשו"ע בכמה מקומות (או"ח קע, כב; יו"ד שמט, ד. וע"ע או"ח קעא; שכת, לט; יו"ד שג).

ודעת החינוך (תקכט) שאיסור השחתה בשאר דברים הוא מן התורה, וי"א שהוא מדרבנן, ע"י שדי חמד (פאה"ש ב, מז) שליקט השיטות.

גדרי האיסור:

א. משוה פרוטה. הוי שיעור השחתה כ"כ רבינו יונה (שערי תשובה ג, פב) ועוד. אכן מ"מ דרך החסידים לזוהר אף בפחות משו"פ, וכמ"ש בספר החינוך: "דרך החסידים, לא יאבדו אפילו גרגר של חרדל בעולם". וכ"כ במהרש"א (חולין צא).

ב. אוכלים פחות מכזית ומשקים פחותים מרביעית, הנשארים בסוף הסעודה מותר לאבדם (שו"ע קפ, ג; פמ"ג א"א רצו, ג). ואולי י"ל שכיון שבשיעור מועט זה אין הדרך לשומרם ואינם עומדים שוב לאכילה, הרי הם כמושחיתים ועומדים.

ועפ"ז כל שודאי שלא יבוא לידי אכילה מחמת איזה סיבה, אף באוכלים יותר מכזית, וכמצוי בדור השפע בימינו שאף שיריים של יותר מכזית לא שומרים מחמת מאיסותו יותר לאבדו. וכ"כ הגרי"י קנייבסקי (מכתב בספר מועדים וזמנים ח"ח).

אמנם פשוט שאסור לחתוך מכר שלם פחות מכזית או לשפוך מבקבוק פחות מרביעית ולאבדם, שהרי עומדים לאכילה, ולא התירו אלא בשיריים שהדרך לזרוקם, רק באופן כזה יהיה שיעור ההשחתה שו"פ כשאר הדברים, אף שפחותים מכזית.

ג. דרך הנאה. כל שהוא דרך הנאה מהאוכל, אין בו משום השחתה אף אם אפשר לעשות שימוש זה ע"י דבר הפחות מזה [ביה"ל קעא]. ולכן מותר לסוך בשמן זית אף שאפשר בבורית, וכן כל התשמישים שדרכם ע"י מים [אך שלא לצורך, גם במים יש איסור השחתה, כ"כ ר' ירוחם דף קג].

ד. הרווח מההשחתה עולה על שווי ההפסד. אם ההנאה מאיבודו עולה על שווי הפסד קלקולו אין בו איסור, וכמו שהתירו לקצוץ אילן המעולה בדמיו למכירה להסקה יותר משווי פירותיו, וכלשון הרמב"ם: "שלא אסרה תורה אלא דרך השחתה". וכ"כ הט"ז (יו"ד קטז, ו; קיז, ד). וכן הוכיח הפר"ח (יו"ד כח, לג) ממה שמצאנו (ברכות ל:) שמר בריה דרבינא שבר כוס שוה ת' זוזים לפני החכמים בחתונת בנו כדי שיעצבו שלא יבואו לידי

א. ועוד מצאנו איסור שלישי, לבזות אוכל אף ללא השחתתו, ושייך זה רק בפת [שאסור לזרוקו] ולא בשאר אוכלים, וכשו"ע קעא, א.

מה זה ש"ש? בקו אנדלך

ספירת העומר: לרגל ימי ספירת העומר עלו שיעורים מיוחדים ומרתקים, ביניהם גם השיעור היומי מהרה"ג ר' מרדכי ועקנין שליט"א על מ"ח קנייני התורה, וכן שיעורי הרה"ח ר' יוסף חיים חדאד שליט"א על פנימיות המידה היומית.

סיפורי חיים: מידי שבוע ביום ג' עולים סיפורי התקרבות ייחודיים ומרתקים. בשבועות האחרונים סיפר אברך חשוב כיצד התקרב לאורו של רבי נחמן מברסלב דרך שמיעת סיפורי ההתקרבות בקו אנדלך.

נסיעה משותפת לאומן בר"ה התשפ"ז: סקר חשוב ומעניין התקיים בניהולם של שני אברכים בדבר קיום נסיעה משותפת ומאורגנת לימי ר"ה הבאים לפנינו לשלום. מאזינים יקרים! אתם מוזמנים להצטרף ל"סקר" החשוב ולהביע דעתכם. חייגו כעת וגשו לשלוחה 8. ניתן לעבור לשאלה הבאה ע"י הקשה על*.

02-313-7556

מערך השידוכים

מבית אנדלך

הננו להודיע לכלל משפחות האברכים הע"י כי ארגון אנדלך מפעיל מערך שידוכים ע"י שדכנית ותיקה ומנוסה העוסקת בהתאמת שידוכים לציבור בני התורה הספרדים המקורבים לאורו של מוהר"ן מברסלב זיע"א

לרישום ובירורים: 0327140321

אברך / בחור יקר! מבקש פנימיות? מחפש קרבת ה' מקומך איתנו!

ליצירת קשר והתחברות לחברות בפריסה ארצית, פנה כבר היום לראשי מערך החברות

לבחורים:

הר"ר יוסף חיים אבאי שליט"א
0533135370

לאברכים:

הר"ר יצחק אנקווה שליט"א
0548421293

ליצירת קשר
עם מזכירות אנדלך:
052-714-0454

לקבלת העלון באימייל,
יש לשלוח בקשה לכתובת:
agadelha148@gmail.com

גדרי האיסור:

א. גדר ביזוי. לזורקם למקום מטונף [ואפילו יש להם קליפה אסור משום שנמאסים מליטלם], למעכם ע"י זריקה או ישיבה עליהם, לשפוך עליהם מים כשנמאסים עי"ז [לחם וכדו'].

אמנם לזורקם לנהר, אזי ירקות שאינם נמאסים ע"י כך מותר וכמעשה דרב הונא, אך לחם שנמאס ע"י כך משמע ממג"א (קפ, ג) שאסור, אמנם בשו"ת חכ"צ מבואר שמותר שאינו דרך בזיון והביאו הכה"ח.

ולהאכילם לבהמות, אף שבגמ' מבואר לאיסור, מ"מ נהגו להקל בדבר (כ"ז משו"ע ונו"כ קעא; קפ; ועיי"ש עוד).

ב. צורך האדם. דעת המג"א (הקדמה וסק"א) שכל שמשמש באוכל לצורך גוף האדם אין בו משום ביזוי, ועפ"ז התיר ליטול ידיו בשאר משקים שהוא צורך האדם ואינו ביזוי, [ומשום הפסד עצמו אין איסור, כנ"ל אות ד']. ומשנ"ב דחה דבריו, ולכן אוסר נטילה בשאר משקים שהוא הפסד דרך בזיון [ע"י הערה להלן].

ג. אוכלים פחות מכזית ומשקים פחותים מרביעית. מותר לאבדם ואין בהם משום ביזוי. והטעם, שאינם נקראים בשם אוכל למיעוטן (לבוש קפ, וראה טעם נוסף בתוס' שבת קמג).

ויש לומר שאף החותך מככר שלם פחות מכזית או השופך מבקבוק שלם פחות מרביעית, אף שנתבאר לעיל שיש בו משום בל תשחית, מ"מ משום ביזוי אין בו שסו"ס לא בשם מאכל ייקרא". וכן מבואר בדברי הפמ"ג (רצו שם) שהתיר לשפוך מיין ההבדלה לסימן ברכה, שבפחות מרביעית אין בזיון, ואף ששופכו מהכוס שיש בו רביעית [ומשום השחתה בלאו הכי אין שם, שתועלת הסימן ברכה שווה בעיניו יותר משווי היין, וכמש"כ בפמ"ג שם (מ"ז רצו, א)].

אכן כתב בשו"ע שמ"מ המבזן קשה לעניות, ונחלקו האחרונים בפירושו: המג"א והמשנ"ב פירשו דהיינו לדרוס עליהם שהוא בזיון גדול, אך לשפוך עליהם מים וכדו' מותר, אך בכה"ח מסיק להחמיר בזה שבכל דרך בזיון קשה לעניות, ולפי"ז נפיל היתר זה בבירא.

***

קצירת האומר

הבאנו שבעה אופנים שמותר להפסיד מאכלים ואין בהם משום בל תשחית.

אכן, אף באופנים אלו שמותר, מ"מ אין להפסידם דרך בזיון רק בדרך כבוד, ולכן נהגו כל ישראל שלא לזרוק מאכלים לאשפה באופן פתוח שע"י נמאסים, אלא כשעטופים בניילון או בקופסא דרך כבוד. ואת הפת נהגו לעטוף בנפרד ומשום שאם ישאירו יחד עם שאר המאכלים יימאס על ידם.

ג. אך זה שהוא צורך האדם אינו מועיל לענין הפסד, וכמו בשריפת ספסל שצריכים לסברת בל תשחית דגופא עדיף (שבת קכט), אף שהוא צורך חימום גופו.

ד. אך לגבי בל תשחית לא מועיל טעם זה, שכל שיש בו שו"פ אסור להשחיתו אף שאינו בשם אוכל, ולכן ביארנו לעיל טעם אחר.

ה. וע"פ דברים אלו יתיישבו כמין חומר מה שנתקשו המלקטים בדברי המ"ב שבמים ראשונים כתב שאין להתיר ליטול בשאר משקים משום בזיון אוכלים רק אולי בשעת הדחק (ע"י בה"ל קס, יב; ריש קעא), ובמים אחרונים (קפא, כ) התיר בפשיטות כל שאין לו מים [שאל"כ אסור משום הפסד], ולדברינו מיושב, שמים ראשונים המה ברביעית ויש בזיון, משא"כ מים אחרונים בפחות מרביעית ואין בזיון, ואפ"ה דווקא באין מים, שמשום הפסד אסור כאן אף במועט, שלרוב נוטל המשקים ממקום שיש רביעית, ועל כן צריך שלא יהא לו מים ואז התועלת רבה על הקלקול.

הודעות ועידכונים • שיעורים
חיזוקים קצרים • ייעוץ טלפוני מגדולי הרבנים
שלוחת החברות

קו אנדלך

02-313-75-56

לב הדש

מהנעשה ונשמע בצל קורתינו

ובהמשך הפעילות והפצת אורו של רביה"ק. כאשר משנה לשנה צריכים לחפש מקום גדול יותר עבור כל המשתתפים כ"י.

הכינוס שהתקיים משעות הבוקר המאוחרות עד הלילה, כלל רב שיח מיוחד עם רבני ומנהלי הארגון, ותכניות מרתקות ומשעשעות, ולאחר מכן התקיימה סעודה יוקרתית כידי המלך, מנחה וערבית עם ספירת העומר נלבבת, כאשר גולת הכותרת הייתה ללא ספק החוברת המיוחדת שניתנה לכל ראש חבורה, הכוללת בתוכה דיונים וש"ת מרתקת ביסודות תורת רבינו,

עם נתינת במה לשאלות האקטואליות העולות בליבו של הבחור או האברך המקורב, ביחס הנכון והראוי כלפי הישיבה והעולם התורני הנפלא בו אנו חיים. כמו כן קיבלו שי מיוחד - מארז מושקע עם מיני מתיקה וספר מרתק על פעולותיו של החסיד ר' צבי אריה רוזנפלד זצ"ל, יחד עם מכתב אישי לכל אחד ואחד.

עת נטו צללי ערב, נפרדו ראשי החבורה זה מזה בקושי רב, מתוך אהבה רבה ושמחה גדולה, להמשיך ולחדש פעולותינו לקראת זמן קיץ הבעל"ט.

◆ צֶדֶק לְפָנָיו יְהִלֵּה, וְיִשֵּׁם לְדָרֶךְ פְּעָמָיו ◆

לרבים השואלים, ניתן לקבל קופות צדקה של ארגון אגדלך, ולהכניס את מצוות הצדקה אל תוככי הבית, לשמירה ולסיעתא דשמיא כמובא בספה"ק.

ניתן לקבל באזור ירושלים, בפלא' 0534101572, ובאזור צפת, חיפה והסביבה, בפלא' 052-7601371.

◆ ויעשו את הפסח ◆

לראשונה! ארגון אגדלך קיים שיעורים בכל רחבי ארה"ק במשך ימי הפסח הקדושים, לפניו ולאחריה. מערך השיעורים שהתפרסם בין היתר גם בעלון הקודם, עורר גל היענות יוצא דופן בקרב ציבור בני התורה בערים רבות, וב"ה ניתן לסכם כי בכל השיעורים השתתפו בס"ד מאות אברכים ששאבו טללי חיזוק מדיבורים המאירים של רבינו הק'. במערכת התקבלו בקשות מגוונות לערוך שיעורים נוספים לפי כל יו"ט, ובעז"ה עוד חזון למועד.

המעוניינים לקיים שיעור בעיר מגורם ניתן ליצור קשר בפלא': 053-3135370.

◆ מעות חיטין ◆

בארגון 'אגדלך' מסכמים מתוך קורת רוח והודיה להשי"ת את חלוקת השוברים לכבוד חג הפסח, לכלל האברכים - חברי החבורות ברחבי ארה"ק. המערך הכביר שהסתכם בסך עשרות אלפי \$ הביא לעידוד והערכה לכלל משתתפי החבורות המקיימים מדי שבוע את עצתו של רביז"ל להחזיק עצמינו ביחד ובכך לזכות ולהיות אנשים כשרים. תודתנו העצומה לידידי אגדלך, הלא הם התורמים היקרים והנכבדים הר"ר נחמן בנשעיה הי"ו, ועימו הרה"ח ר' נתן מיימון הי"ו, הר"ר אליהו עזרן, יחד עם מספר תורמים נוספים שידם רב להם בכל ענייני רבינו, על תרומתם המיוחדת מתוך טובת עין ונפש חפצה, למען הגדלת שם הצדיק בעולם.

◆ יום עיון והתחדשות במושב ספסופה ◆

בתלתא הוי חזקה! בפעם השלישית ברציפות ערך ארגון אגדלך מפגש מעצים ומרגש בין כלל ראשי החבורות המוסרים נפשם במשך כל ימות השנה למען קיום החבורה באזור מגוריהם.

בס"ד, ביום כ"ח ניסן, נפגשו כשלושים ראשי חבורות מכל רחבי ארה"ק ליום עיון והעצמה במושב ספסופה, לדון ולהתחדש בהחזקת ושגשוג החבורות

ניתן לתרום בטל' 052-714-0454 | בנדרים פלוס < קופת אגדלך | בנדרים פון (מס' ישיר) 0799698185

העברה בנקאית: בנק מרכנתיל, סניף 725, חשבון 0104936756, ע"ש אגדלך ברסלב התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46

חבורת הבחורים בני ברק

לרגל שמחת הולדת הבן לחבריני היקר הר"ר רזיאל טלקר הי"ו שיזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט

הרה"ח שמעון מנשה רביע שליט"א

לרגל שמחת הולדת נכדתי בת לחתני הר"ר אהרון נמני הי"ו שיזכה לרוות נחת מכל יוצ"ח

הרה"ח ר' דניאל דיין שליט"א

לע"ג ג'וליט בת עישה תנצב"ה

לרפואת שרה בת אפרת תחי'

להצלחת ה"ה יוסף חיים בן ג'זאלה הי"ו שיזכה להקים בית נאמן בישראל על אדני התורה והחסידות

להצלחת הר' בן ציון בן רינה הי"ו שיזכה להגיע לציון רבינו הק' בר"ה

קו אגדלך לנשים:
02-313-10-63

מהזכרת

עזרונים ❁ שיעורים ❁ חיזוקים ❁ ראינות וסיפורים אישיים

כל מה שחשוב לך ולנשמה